

מלחמת ששת הימים

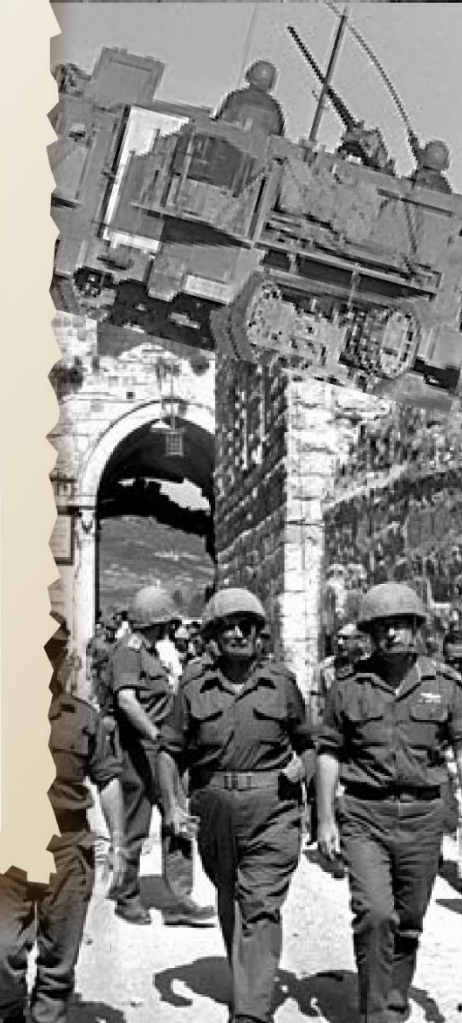
תשכ"ז-1967

חלק ג'- תוצאות המלחמה

עריכה: ר. אפשטין

מלחמת ששת הימים

סיום המלחמה

בישראל - 779 נהרגו הי"ד, 2,593 נפצעו, 15 שבויים

➤ מצרים - כ-15,000 הרוגים 6,500 שבויים

➤ ירדן - כ-6,000 הרוגים

➤ סוריה - כ-1000 הרוגים

➤ 70% מהנשק הערבי הושמד או נלקח שלל

ברה"מ מילאה במהירות את מחסני הנשק

מלחמת ששת הימים

שיר זה, של המשוררת נעמי שמר נכתב בדמעות לאחר מלחמת תש"ח, כאשר לא נשאר אפילו לא יהודי אחד בי-ם של בין החומות, לא בכותל ולא בסמטאות....
אך מייד בהישמע הבשורה, 19 שנים לאחר מכן, בשנת תשכ"ז: "הר הבית בידינו!"
התיישבה נעמי שמר והוסיפה את הבתים הבאים:

"חזרנו אל בורות המים,
 לשוק ולכיכר,
 שופר קורא בהר הבית-
 בעיר העתיקה.

ובמערות אשר בסלע
 אלפי שמשות זורחות-
 נשוב נרד אל ים המלח
 בדרך יריחו!

מלחמת ששת הימים

ואין יורד אל ים המלח,
 בדרך יריחו....

אך בבואי היום לשיר לך
 ולך לקשור כתרים
 קטונתי מצעיר בנייך
 ומאחרון המשוררים

כי שמך צורב את השפתיים
 כנשיקת שרף,
 אם אשכחך ירושלים
 אשר כולה זהב...."

אך בבואי היום לשיר לך
 ולך לקשור כתרים
 קטונתי מצעיר בנייך
 ומאחרון המשוררים

כי שמך צורב את השפתיים
 כנשיקת שרף,
 אם אשכחך ירושלים
 אשר כולה זהב...."

"אזיר הרים צלול כיון,
 וריח אורנים
 נישא ברוח הערביים
 עם קול פעמונים.

ובתרדמת אילן ואבן
 שבויה בחלומה
 העיר אשר בדד יושבת
 ובליבה חומה.

ירושלים של זהב,
 של נחושת ושל אור.
 הלא לכל שיריך,
 אני כינור.

איכה יבשו בורות המים,
 כיכר השוק ריקה,
 ואין פוקד את הר הבית
 בעיר העתיקה ...

ובמערות אשר בסלע
 מיללות רוחות

תוצאות המלחמה

תוצאות דמוגרפיות-
טריטוראליות
כיבוש שטחים

תוצאות רוחניות
התעוררות רוחנית

תוצאות כלכליות

תוצאות מדיניות

מלחמת ששת הימים

תוצאות רוחניות- התעוררות רוחנית

הניסים הגדולים שהיו במלחמת ששת הימים הביאו להתעוררות רוחנית ברחבי העולם היהודי- בארץ ובתפוצות.

"נחשולי נחשולים של אדם, יותר ממאתיים אלף נפש, עלו אתמול בחג השבועות [שחל מייד אחרי מלחמה ששת הימים] אל שריד המקדש- הכותל המערבי [...] וההמון צועד מתוך התרוממות רוח ואינו נדחק. משפחות-משפחות, גברים ונשים ופעוטות הרכובים על כתפי אביהם, דומה כי הכול באו [...] לשעות נראתה אתמול טבורה של ירושלים כריקה מאדם. הכול נהרו אל הכותל [...] חיילים חמושים עטופים בטליתות בצד ישישות בנות כורדיסטן, בני היישוב הירושלמי הישן שאבותיהם נולדו בין החומות ובני מרוקו וגלויות המזרח שזה מקרוב באו. מין קיבוץ גלויות ססגוני של עדות שבאו ועלו לירושלים כמצווה [...] כלום לא כך נראו עולי הרגל באותם הימים שבני ישראל היו מחולקים לשבטים, והלא נאמר "ירושלים כעיר שחוברה לה יחדיו- עיר שהיא עושה כל ישראל חברים" [...] כאן ליד הכותל, דומה, מקבלת התפילה משמעות מוחשית יותר. עומדים יהודים וקוראים במוסף של חג: "מפני חטאינו גלינו מארצנו... ואתה אומר את התפילה ורואה לפניך את שריד בית הבחירה- והדברים מקבלים משמעות אחרת, חזותית. ואולי משום כך נראות למתפללים שבאו אתמול להתרפק על אבני הכותל- ממשיכות יותר."

(מן העיתונות, 15/6/67)

מלחמת ששת הימים

שאלות לדיון:

- תארו את ההתעוררות הרוחנית בעקבות מלחמת ששת הימים.
- הקבילו לתקופתנו- באיזה אופן מלחמת "חרבות ברזל" גורמת להתעוררות רוחנית?

תוצאות דמוגרפיות- טריטוראליות

מדינת ישראל שולטת על שטח פי שלושה

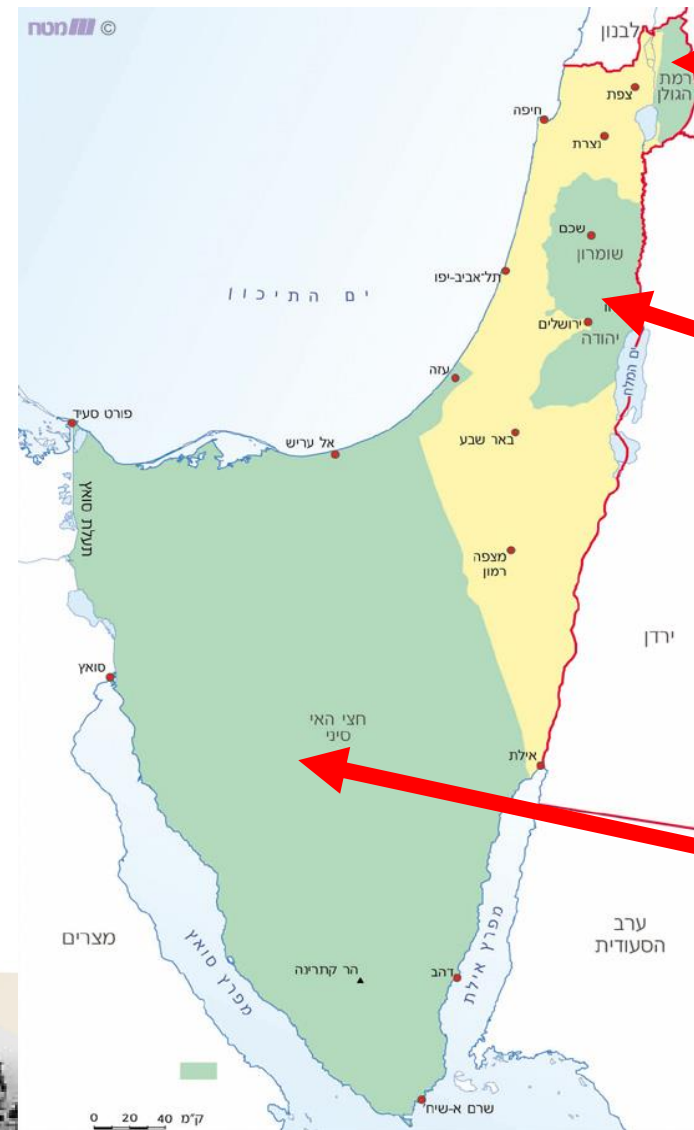
משטחה הקודם:

✓ בצפון- ישראל כובשת את רמת הגולן, דמשק
נמצאת בטווח תותחים של ישראל ונכבשה
תצפית החרמון.

✓ במרכז- ישראל כובשת מירדן את "הגדה
המערבית" - יהודה ושומרון, ירושלים
המזרחית נכבשה והעיר אוחדה.

✓ בדרום- ישראל כובשת את חצי האי סיני
ממצרים וכוחות צה"ל מגיעים עד לתעלת
סואץ.

מלחמת ששת הימים

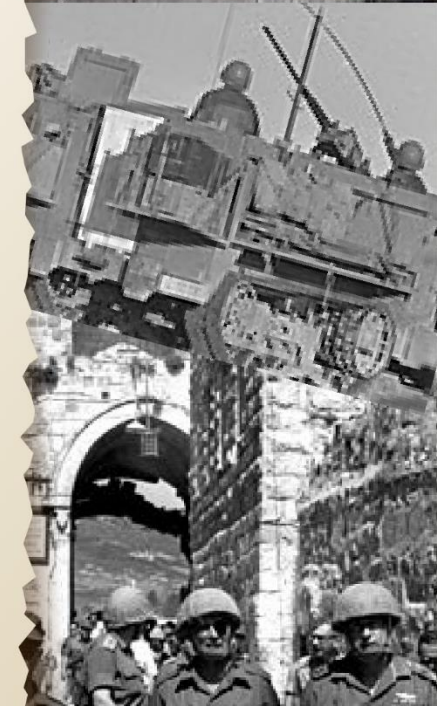

נכבש מסוריה

נכבש מירדן

נכבש ממצרים

תוצאות טריטוריאליות השפעת הגבולות החדשים

❖ לפני המלחמה היו הגבולות מפותלים ועברו במקומות ישוב יהודים, לאחר המלחמה הגבולות היו במקומות מרוחקים יותר ועל כן הופחת המתח באזור הגבולות. במזרח: הגבול עם ירדן התקצר הורחק ממרכזי אוכלוסיה ישראלים ונהר הירדן מכשול מים טבעי.

בצפון: האיום הסורי הורחק מהכנרת

❖ בעיית הפליטים- באזורים הכבושים שבאופן רשמי שייכים למדינת ישראל ישבה אוכלוסייה ערבית. מצב זה יצר את בעיית הפליטים הקיימת עד היום- פליטים פלשתינים היושבים בשטחה של מדינת ישראל, אך רוצים מאד בהקמת מדינה פלשתינית עצמאית.

מלחמת ששת הימים

תוצאות מדיניות

רוסיה דרשה לכנס ישיבה מיוחדת של עצרת האו"ם במטרה לבטל את הישגי ישראל במלחמה ולדרוש ממנה לסגת מהשטחים הכבושים. הדבר נמנע בגלל התנגדותה של ארה"ב שסירבה להסכים לכך כל עוד מצרים לא תאפשר שייט חופשי במיצרי טיראן.

המסקנה של הדיון היתה שאין חובה על ישראל לפנות את השטחים המוחזקים על ידה, אלא רק כתוצאה מקביעת גבולות מוסכמים ובטוחים, במסגרת הסכם שלום בינה לבין המדינות השכנות.

מלחמת ששת הימים

תוצאות כלכליות

- ❑ בעקבות מלחמת ששת הימים זינק המשק הישראלי ממיתון לפריחה. הממשלה חתמה חוזי ענק לפיתוח חלקי הארץ החדשים והמשק שב למצב של תעסוקה מלאה. כוח העבודה שסופק מהשטחים שנכבשו במלחמת ששת הימים סייע להאצת פיתוחים כלכליים.
- ❑ לאחר המלחמה התפתחה הכלכלה בארץ בעיקר בכל הנוגע לענייני ביטחון (יצור טנקים, אקדחים וכד').
- ❑ פתיחת מיצרי טיראן לאניות ישראליות איפשרה סחר בינלאומי עם מדינות נוספות.

מלחמת ששת הימים

120 מצושים מצריים הושמדו
שדה התעופה באל-ערב נהפך לע"ח רבוח, מדינת קול ישראל בשידור ערבי

השפעות ארוכות טווח של מלחמת ששת הימים

על אף חמישים השנים שעברו מסיום מלחמת ששת הימים, השפעת התבוסה- והבושה שנתלוותה לתבוסה זו- עדיין ממשיכות להדהד במדינות ערב. למעשה, אפשר לתלות את תהליך ההתרופפות הממושך של המשטרים הערביים בבושה שנגרמה להם עקב המלחמה. כבר בטווח הקצר היו לתבוסה השפעות הרסניות על האישים שעמדו בראש מדינות ערב. לדוגמה, ביום הראשון של מלחמת ששת הימים הודיע נאצר, שליט מצרים, על התפטרותו, על רקע הבושה שנגרמה לו. מיד אחר כך דאג השלטון לארגן הפגנת המונים, ונאצר נכנע לדרישות ההמון, וחזר בו מהתפטרותו. גם בסוריה גרמה המלחמה בושה גדולה לנשיא. לאחר המלחמה הובילה התבוסה למעין מכבסת מילים מצד התקשורת הערבית כדי לכסות על הבושה: כך נהפכה "מלחמת ששת הימים" ל"מלחמת יוני 67", כדי ליצור רושם כאילו המלחמה ארכה חודש שלם. יש שאפילו כינו אותה "מלחמת 67", כאילו נמשכה שנה שלמה. כמו כן במאמרים בתקשורת הסורית על מלחמת ששת הימים נהפכה המילה "מלחמה" ל"תוקפנות". מהצגת המלחמה כ"תוקפנות" השתמע המסר "לא נכשלנו כי לא נלחמנו כלל". בטווח הארוך גרמה התבוסה לאכזבה מן המשטרים הערביים החילוניים: בדת המוסלמית נהוג לראות ב"ניצחון החרב" אישור לנכונות האמונה, ועל כן התבוסה במלחמה הובילה רבים לערוך חשבון נפש, ובעקבותיו למסקנה כי יש להפיל את אותם המשטרים. האסלאם הקיצוני ניסה להשתלט על מצרים וסוריה, ובבחירות הדמוקרטיות שנערכו במצרים ב-2011 זכו "האחים המוסלמים" לניצחון מרשים.

גם בעלייתם של ארגוני הטרור המוסלמי הקיצוני, כמו אל-קאעידה בסעודיה ודאע"ש בעירק, אפשר לראות מעין תגובה מאוחרת על מלחמת ששת הימים.

(מן העיתונות, מתוך מבחן בגרות שאלון 281-30 תשפ"א)

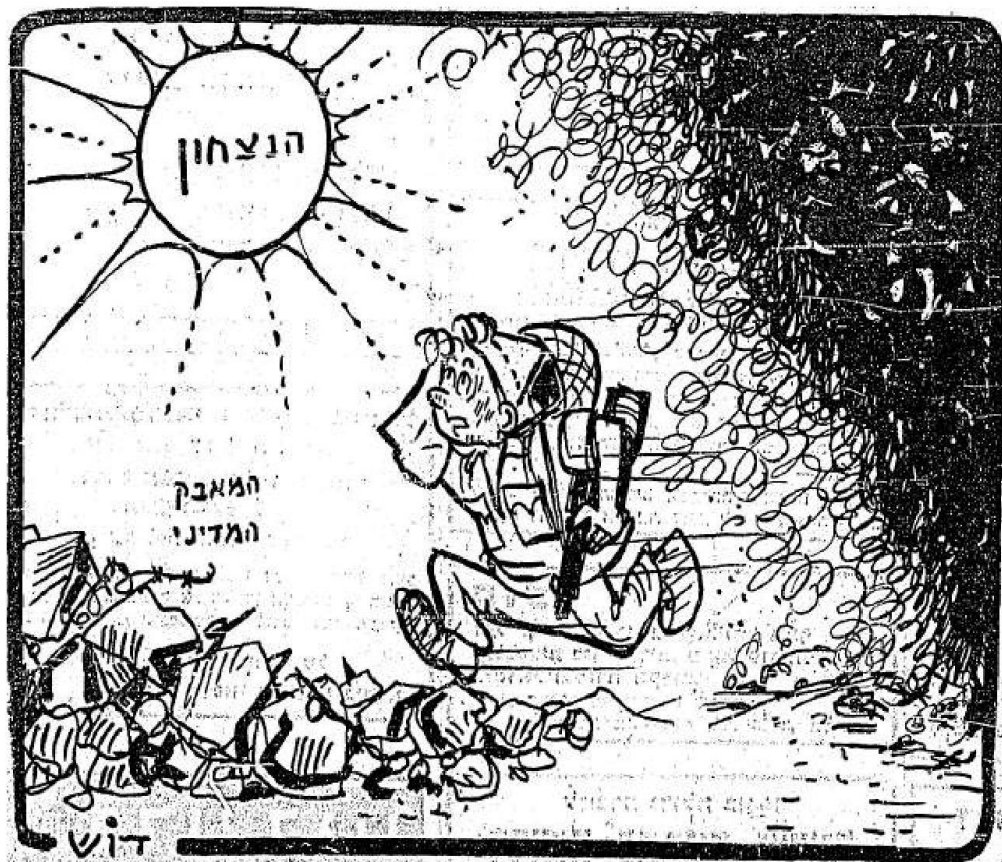
השפעות המלחמה-שאלות תלויות קטע

- א- על פי הקטע, הבושה שנגרמה לנאצר ביום הראשון למלחמה הובילה אותו ליזום מראית עין של התפטרות.
- על פי מה שלמדתם, מה קרה ביום הראשון ללחימה שהוביל ל"התפטרות" זו?
- ציינו מדוע תוצאות המלחמה גרמו בושה גם לשליט סוריה.
- ב- על פי הקטע, הצג שתי השפעות של התבוסה במלחמת ששת הימים על העולם הערבי.
- ג- האם לדעתכם יש השפעה למלחמת ששת הימים על המצב הבטחוני בתקופה הנוכחית?

מלחמת ששת הימים

הלוואי ויכולנו לעצור קצת ולנוח

120 מפוסים מצריים הושמדו
שדה התעופה באל-ערב נהפך לע"ח רבוח, מודיע. קול ישראל בשידור עד

➤ על פי הקריקטורה, הסבירו מה הסכנה

שהייתה טמונה בניצחון הניסי במלחמת

ששת הימים?

➤ אילו תובנות על המצב הביטחוני כיום

אתם יכולים ללמוד מהקריקטורה?

מלחמת ששת הימים

